

Iwona Pawlas

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział Ekonomii
Katedra Międzynarodowych Stosunków Ekonomicznych
iwona.pawlas@ue.katowice.pl

BILANS CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ PO DZIESIĘCIU LATACH – WYBRANE ZAGADNIENIA

Streszczenie: W maju 2014 r. minęło dziesięć lat od momentu akcesji Polski do Unii Europejskiej. Polska przystąpiła do tego ugrupowania jako jeden z najbiedniejszych krajów członkowskich, obarczony m.in. poważnymi problemami na rynku pracy. W artykule przedstawiono katalog sił i słabości polskiej gospodarki w momencie akcesji do UE oraz z perspektywy pierwszej dekady członkostwa w UE. Podjęto także próbę analizy wybranych korzyści oraz kosztów akcesji do UE, uwzględniając finansowy efekt członkostwa, uczestnictwo we Wspólnej Polityce Regionalnej / Nowej Polityce Spójności, rozwój powiązań handlowych w ramach Jednolitego Rynku Europejskiego, a także tendencje w zakresie międzynarodowych ruchów migracyjnych Polaków.

Słowa kluczowe: Polska, Unia Europejska, regionalna integracja gospodarcza.

Wprowadzenie

W połowie 1989 r. Polska rozpoczęła nowy rozdział w swojej powojennej historii, wchodząc na drogę transformacji ustrojowej. Zmiany polityczne obejmowały budowę podstaw demokratycznego państwa, które cechują m.in. rządy prawa oraz poszanowanie praw człowieka. Celem reform ekonomicznych było stworzenie gospodarki rynkowej z funkcjonującym rynkiem towarów i usług, a także rynkiem pracy oraz kapitału. Od początku lat 90. XX w. można było zaobserwować radykalne zmiany w obszarze polityki zagranicznej Polski, w tym stopniowe zacieśnianie relacji ze Wspólnotami Europejskimi. Już w 1994 r. złożono formalny wniosek o członkostwo w strukturach Unii Europejskiej. Zwieńczeniem skomplikowanego i długotrwałego procesu akcesyjnego było przystąpienie Polski do

Unii Europejskiej w maju 2004 r. [Nowak i Milczarek (red.), 2006]. Celem artykułu jest przedstawienie sił i słabości polskiej gospodarki w kontekście akcesji do UE, a także przeanalizowanie korzyści i kosztów członkostwa w Unii Europejskiej z perspektywy pierwszych dziesięciu lat, ze szczególnym uwzględnieniem finansowego efektu członkostwa, realizacji Wspólnej Polityki Regionalnej, Polityki Spójności Ekonomicznej, Społecznej i Terytorialnej w Polsce, rozwoju wymiany towarowej w obszarze Jednolitego Rynku Europejskiego oraz tendencji w zakresie międzynarodowych migracji Polaków w warunkach integracji europejskiej.

1. Obraz Polski jako kraju członkowskiego UE – siły i słabości polskiej gospodarki

W połowie lat 90. XX w. (czyli w momencie składania aplikacji) Polska zdawała się być trudnym czy wręcz kontrowersyjnym kandydatem do Unii Europejskiej. Swoje zastrzeżenia i obiekcje co do szybkiego rozszerzenia UE na wschód i akceptacji Polski (jak również pozostałych krajów regionu) zgłaszał m.in. R.E. Baldwin [1994, 1995]¹. Z kolei J.D. Sachs postulował wprawdzie relatywnie szybkie poszerzenie UE o Polskę, ale jednocześnie proponował by przez pierwszych dziesięć lat nie włączać Polski do Wspólnej Polityki Rolnej oraz nie obejmować jej pomocą z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności [Pawlas, 1997]. Wspomniane scenariusze wschodniego rozszerzenia UE pozostały na papierze, zaś UE zrealizowała w 2004 r. bezprecedensowe rozszerzenie aż o dziesięć krajów [Pelkmans, 2006]. W tym miejscu warto jednak podjąć próbę oceny Polski jako (niegdyś) kandydata do UE i (od ponad dekady) członka UE, uwzględniając zarówno siły, jak i słabości polskiej gospodarki.

Do atutów akcesyjnych Polski należy zaliczyć jej potencjał demograficzny; 38 milionów mieszkańców czyni z Polski ważny rynek zbytu w ramach Jednolitego Rynku Europejskiego. Polska to jedyny tak duży kraj w grupie nowych członków UE. Kolejny element to relatywnie tania siła robocza w powiązaniu ze stosunkowo wysokim poziomem jej kwalifikacji. W 2013 r. płaca minimalna w Polsce była ustalona na poziomie około 395 EUR, zaś przeciętne wynagrodzenie kształtowało się na poziomie 800 EUR. Trzeba także wspomnieć o korzystnym położeniu geograficznym, transportowym oraz komunikacyjnym. Niejednokrotnie

¹ Optymistyczny scenariusz wschodniego rozszerzenia UE R.E. Baldwina zakładał włączenie pięciu krajów Europy Środkowej (Polski, Czech, Węgier, Słowacji oraz Słowenii) w 2014 r. W pesymistycznej wersji poszerzenie UE miało nastąpić dwadzieścia lat później, czyli w 2034 r.

podkreślano, iż przyłączenie Polski do UE oznaczało przesunięcie granicy politycznej stabilności w Europie na wschód. Wśród silnych stron polskiej gospodarki znajduje się także wzrost PKB, notowany nieprzerwanie od 1992 r. Polska jest jedynym krajem, który nie doświadczył spadku PKB nawet w okresie globalnego kryzysu, a zatem również w 2009 r., kiedy to wszystkie pozostałe gospodarki UE skurczyły się, a spadek PKB w niektórych krajach UE przekroczył 15%. Relatywna stabilność systemu demokratycznego oraz zaawansowanie procesu dostosowania systemu polskiego prawa do wymogów *acquis communautaire* to kolejne atuty akcesyjne Polski. Należy do tej listy dodać także duże społeczne poparcie dla procesu integracji z UE. Ponad 70% uczestników referendum przeprowadzonego w czerwcu 2003 r. opowiedziało się za przystąpieniem Polski do struktur UE. Co ważniejsze, po dziesięciu latach od momentu akcesji poparcie dla integracji europejskiej wśród polskiego społeczeństwa jest jeszcze większe. W badaniu przeprowadzonym w kwietniu 2014 r. aż 89% respondentów wyraziło zadowolenie z faktu przynależności Polski do UE [PAP, 2014].

Listę słabości, wad akcesyjnych polskiej gospodarki rozpoczyna zła struktura zatrudnienia, a w szczególności przerost zatrudnienia w rolnictwie i jednocześnie relatywnie niski udział zatrudnionych w usługach. Przed akcesją Polski do UE udział osób zatrudnionych w rolnictwie wynosił 26%, podczas gdy w UE-15 było to tylko 5%. W okresie pierwszych dziesięciu lat członkostwa w UE zatrudnienie w polskim rolnictwie stopniowo malało i w 2013 r. wynosiło 12,6%. Zatrudnienie w sektorze usług w Polsce zwiększyło się z 50% do 55% między 2003 i 2013 r. W 2003 r. dla UE-15 było to 75%, a w 2013 r. – aż 80%. Kolejną słabością jest niski poziom PKB per capita. W 2004 r. Polska przystąpiła do UE jako najbiedniejszy nowy kraj ugrupowania. PKB per capita w Polsce stanowił zaledwie 42% średniej dla UE-15. Fakt ten przesądził o postawieniu Polski w roli beneficjenta netto budżetu UE, a zatem włączenie Polski do UE można postrzegać jako znaczne obciążenie dla dotychczasowych płatników netto unijnego budżetu. Należy jednak dodać, że w efekcie pozytywnych zmian obserwowanych w polskiej gospodarce po akcesji do UE, w 2013 r. PKB per capita w Polsce osiągnął 67% UE-27. Wśród ograniczeń polskiej gospodarki trzeba też wymienić: jednostronne uzależnienie technologiczne oraz kapitałowe polskiej gospodarki, nierówności w rozwoju regionalnym w powiązaniu z wyraźnymi dysproporcjami w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej poszczególnych polskich regionów (tylko kilka województw inwestorzy traktują jako bardzo atrakcyjne: śląskie, mazowieckie, dolnośląskie, wielkopolskie, małopolskie). Należy do tej listy dodać jeszcze: wysoki poziom opodatkowania i brak reformy systemu podatkowego, nieefektywny wymiar sprawiedliwości, zanieczyszczenie środowi-

ska naturalnego i brak efektywnej polityki ochrony środowiska (problem z wypełnieniem unijnych standardów). W pierwszych latach członkostwa dodatkowym problemem była nieszczelna wschodnia granica Polski, co wiązało się z napływem nielegalnych emigrantów nie tylko na teren Polski, ale również do innych krajów UE [GUS, 2006, 2013c, 2014b].

2. Wybrane efekty członkostwa Polski w Unii Europejskiej

Członkostwo w Unii Europejskiej przyniosło Polsce wymierne korzyści ekonomiczne oraz polityczne. Katalog korzyści ekonomicznych obejmuje:

- eliminację ceł, ograniczeń ilościowych oraz jakościowych w handlu artykułami rolnymi,
- eliminację barier jakościowych w handlu artykułami przemysłowymi (cła oraz bariery ilościowe były już wcześniej zniesione na mocy zapisów Układu Europejskiego),
- swobodny przepływ usług,
- swobodny przepływ osób, w tym swobodny przepływ pracowników (w obszarze Swobodny przepływ pracowników poszczególne kraje UE-15 mogły zdecydować się na wprowadzenie okresu przejściowego; maksymalny, siedmioletni okres przejściowy zastosowały tylko Niemcy oraz Austria),
- uczestnictwo we Wspólnej Polityce Rolnej (ten element należy uznać za niezwykle istotny w związku z dużym udziałem sektora rolnego w zatrudnieniu),
- uczestnictwo we Wspólnej Polityce Regionalnej / Nowej Polityce Spójności Ekonomicznej, Społecznej i Terytorialnej, czyli unijne wsparcie z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności (to kolejny bardzo ważny efekt akcesji, wynikający z poziomu rozwoju Polski oraz poszczególnych polskich regionów) [Ministerstwo Spraw Zagranicznych, 2013].

Równie istotne zdają się być polityczne efekty integracji Polski z UE. Lista korzyści politycznych obejmuje:

- wzrost wiarygodności Polski na arenie międzynarodowej,
- przesunięcie granicy obszaru stabilności politycznej w Europie na wschód,
- możliwość pracy w unijnych instytucjach, a tym samym możliwość realnego uczestniczenia w kształtowaniu przyszłości Unii Europejskiej [www 2].

Ze względu na ograniczoną objętość artykułu, poniżej zaprezentowano wybrane cztery obszary efektów, a w szczególności: finansowy efekt netto dla Polski, implementację unijnej Polityki Spójności Ekonomicznej, Społecznej i Terytorialnej w Polsce, rozwój handlu Polska-UE oraz tendencje migracyjne Polaków.

Biorąc pod uwagę finansowy efekt członkostwa w UE, kraje członkowskie można podzielić na dwie grupy: płatników netto (tj. kraje, które więcej do budżetu UE wpłacają niż z niego otrzymują) oraz beneficjentów netto (czyli te kraje UE, w przypadku których transfery otrzymywane z budżetu UE przewyższają wpłaty). Od pierwszego roku członkostwa w Unii Europejskiej Polska jest beneficjentem netto unijnego budżetu. Co więcej, obecnie Polska zajmuje pozycję zdecydowanie największego beneficjenta netto. Finansowy efekt netto członkostwa w UE dla Polski przedstawia się następująco:

- w latach 2004-2006 – 6,3 mld EUR, czyli około 2,1 mld EUR rocznie;
- w latach 2007-2013 – 65,0 mld EUR, czyli około 9,2 mld EUR rocznie;
- w latach 2014-2020 – 75,8 mld EUR, czyli około 10,83 mld EUR rocznie (są to szacunki oparte na założeniach Wieloletniej Perspektywy Finansowej UE 2014-2020) [Kawecka-Wyrzykowska, 2010; www 1].

Polska jest ważnym uczestnikiem Wspólnej Polityki Regionalnej oraz Polityki Spójności Ekonomicznej, Społecznej i Terytorialnej UE. W latach 2004-2006 Wspólna Polityka Regionalna była wdrażana w Polsce na podstawie ustaleń zawartych w Narodowym Planie Rozwoju 2004-2006 poprzez siedem programów operacyjnych, z których pięć stanowiły programy sektorowe (SPO Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, SPO Rozwój Kapitału Ludzkiego, SPO Transport, SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich i SPO Ryby). Dodatkowo uruchomiono Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, który był zarządzany na poziomie krajowym, a realizowany na poziomie regionalnym (tj. na poziomie poszczególnych szesnastu województw) oraz PO Pomoc Techniczna, którego celem było stworzenie lepszych podstaw oraz warunków dla implementacji pozostałych programów. Ponadto na poziomie krajowym wykorzystywano wsparcie adresowane do Polski z Funduszu Spójności i kierowane na duże przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury transportowej oraz ochrony środowiska. Łącznie na lata 2004-2006 przyznano Polsce 12,81 mld EUR, w tym 8,27 mld EUR z funduszy strukturalnych, 4,18 mld EUR z Funduszu Spójności i 355 mln EUR, które rozdysponowano w ramach Inicjatyw Wspólnotowych (INTERREG ora EQUAL) [Polska. Narodowy Plan Rozwoju, 2003]. Według danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego z maja 2013 r. do końca 2012 r. zrealizowano 99,3% płatności z funduszy strukturalnych oraz 89% płatności z Funduszu Spójności [Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013, s. 42-46].

W ramach Perspektywy Finansowej UE na lata 2007-2013 Polsce przyznano 67,3 mld EUR pomocy z funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności. Na mocy zapisów Narodowej Strategii Spójności 2007-2013 (Narodowych Stra-

tegicznych Ram Odniesienia) zostały one rozdysponowane pomiędzy następujące programy operacyjne: PO Kapitał Ludzki, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Innowacyjna Gospodarka, PO Rozwój Polski Wschodniej, PO Pomoc Techniczna oraz Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej [Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2007]. Według informacji pozyskanych z Krajowego Systemu Informacyjnego SIMIK 07-013 od początku realizacji Narodowej Strategii Spójności 2007-2013 do końca czerwca 2014 r. złożono 279 900 wniosków na całkowitą kwotę dofinansowania 605,4 mld PLN. W tym okresie zawarto 100 900 umów, w których wartość wydatków kwalifikowanych wyniosła 402,8 mld PLN, zaś dofinansowanie z funduszy UE to 279 mld PLN. Poziom kontraktacji dla NSS 2007-2013 przekroczył 99,1%, zaś poziom wykorzystania alokacji przyznanej Polsce na ten okres to 75% (co oznacza płatności ze strony UE na kwotę 199,2 mld PLN do końca czerwca 2014 r.) [Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2014, s. 2 i n.]. Realizacja projektów zakontraktowanych w ramach NSS 2007-2013 będzie trwać do końca 2015 r. Zatem dopiero w 2016 r. będzie możliwe przeprowadzenie pełnej oceny stopnia wykorzystania unijnych środków.

Innym ważnym obszarem korzyści wynikających z akcesji do Unii Europejskiej jest możliwość wymiany towarów w ramach Jednolitego Rynku Europejskiego bez barier taryfowych, parataryfowych oraz pozataryfowych. Efektem jest intensyfikacja obrotów towarowych między Polską i pozostałymi krajami UE. W tab. 1 przedstawiono wartość polskiego eksportu do UE oraz importu z UE, a także saldo wymiany w latach 2004-2013.

Tabela 1. Wymiana towarowa Polski z Unią Europejską w latach 2004-2013 (mld EUR)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Eksport do UE	47231,7	55136,0	68079,0	80316,0	90457,0	78288,0	95286,0	106620,0	109080,0	116293,0
Import z UE	48669,1	53200,0	63697,0	77240,0	88171,0	66531,0	79849,0	91043,0	88581,0	91803,0
Saldo	-1437,4	1936,0	4382,0	3076,0	2286,0	11757,0	15437,0	15577,0	20499,0	24400,0

Źródło: Dane GUS [2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013b, 2014a].

W analizowanym okresie nastąpił wzrost wartości polskiego eksportu do UE z 47,2 mld EUR do 116,3 mld EUR. W tym samym czasie polski import z UE wzrósł z 48,7 mld EUR do 91,8 mld EUR. Należy zatem podkreślić, że rok 2004 był ostatnim okresem, w którym Polska odnotowała ujemne saldo w handlu towarowym z UE. Od 2005 r. obserwowano nadwyżkę w obrotach towarowych Polski z Unią Europejską. Jej wartość stopniowo rosła i była zdecydowanie największa w latach 2012-2013. W roku 2012 przekroczyła 20 mld EUR, a w roku 2013 sięgnęła 24,4 mld EUR. Wskazuje to na rosnącą konkurencyjność wytwarzanych w Polsce towarów, które znajdują nabywców na Jednolitym Rynku Europejskim.

Zgodnie z zapisami Traktatu Akcesyjnego w obszarze Swobodny przepływ pracowników wprowadzono maksymalnie siedmioletni okres przejściowy. Miał on umożliwić krajom UE-15 ochronę przed nadmiernym napływem pracowników z Polski jako nowego (i dużego) kraju UE. Nie bez znaczenia był fakt, iż w momencie akcesji do UE stopa bezrobocia w Polsce przekraczała 20% i była zdecydowanie najwyższa spośród wszystkich krajów UE. Warto zaznaczyć w tym miejscu, że Zjednoczone Królestwo, Irlandia oraz Szwecja zdecydowały się otworzyć swoje rynki pracy dla Polaków już w maju 2004 r. W 2006 r. ich śladem poszły Grecja, Hiszpania, Portugalia, Finlandia oraz Włochy. Rok później zakończył się okres przejściowy w Holandii oraz Luksemburgu. Francja zniósła ograniczenia dla Polaków w dostępie do swojego rynku pracy w 2008 r. W maju 2009 r. rynki pracy Belgii oraz Danii zostały otwarte dla polskich obywateli. Niemcy oraz Austria zniósł ograniczenia jako ostatnie w maju 2011 r. [European Commission, 2011].

Niewątpliwie dla wielu polskich obywateli swoboda przepływu osób, a w szczególności swobodny przepływ pracowników, to jeden z najistotniejszych obszarów integracji europejskiej. Znalazło to odzwierciedlenie w dynamicznym rozwoju międzynarodowych emigracji Polaków (zobacz dane w tab. 2).

Tabela 2. Migracje Polaków latach 2002-2012 (tysiące)

Kraj przebywania	NSP 2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	NSP 2011	2011	2012
Ogółem	786	1000	1450	1950	2270	2210	2100	2000	2017	2060	2130
Europa	461	770	1200	1610	1925	1887	1765	1685	1693	1754	1816
UE-27*	451	750	1170	1550	1860	1820	1690	1607	1622	1670	1720
Austria	11	15	25	34	39	40	36	29	24	25	28
Belgia	14	13	21	28	31	33	34	45	47	47	48
Cypr	0	0	0	0	4	4	3	3	3	3	2
Dania	0	0	0	0	17	19	20	19	18	21	23
Finlandia	0.3	0.4	0.7	3	4	4	3	3	2	2	2
France	21	30	44	49	55	56	60	60	62	62	63
Grecja	10	13	17	20	20	20	16	16	17	15	14
Niderlandy	10	23	43	55	98	108	98	92	92	95	97
Hiszpania	14	26	37	44	80	83	84	48	45	40	37
Irlandia	2	15	76	120	200	180	140	133	131	120	118
Niemcy	294	385	430	450	490	490	465	440	437	470	500
Portugalia	0.3	0.5	0.6	1	1	1	1	1	1	1	1
Republika Czeska	0	0	0	0	8	10	9	7	7	7	8
Szwecja	6	11	17	25	27	29	31	33	34	36	38
Zjednoczone Królestwo	24	150	340	580	690	650	595	580	601	625	637
Włochy	39	59	70	85	87	88	88	92	94	94	97
Kraje spoza UE	10	20	30	60	65	67	75	78	71	85	96
Norwegia	0	0	0	0	36	38	45	50	43	56	65

* Do 2006 r. – 25 krajów.

Źródło: [GUS, 2013a].

Według Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 r. poza granicami kraju przebywało 786 tysięcy Polaków, w tym w krajach UE około 450 tysięcy. W 2004 r. na emigracji pozostawał milion Polaków (w UE – 750 tysięcy), rok później liczba emigrantów wzrosła do 1 miliona 450 tysięcy (1 milion 200 tysięcy w krajach UE). W kolejnych latach następował dalszy rozwój tendencji migracyjnych i w latach 2007-2008 liczba polskich emigrantów przekroczyła 2 miliony 200 tysięcy (w tym w UE ponad 1 milion 900 tysięcy). Dalszy odpływ Polaków został częściowo zahamowany w efekcie globalnego kryzysu. Liczba emigrantów z Polski zmniejszyła się do około 2 milionów w latach 2010-2011, jednak rok 2012 przyniósł wzrost liczby Polaków pozostających poza granicami do 2 milionów 130 tysięcy (1 milion 700 tysięcy w krajach UE) [GUS, 2013a]. Według badań K. Iglickiej w 2013 r. z Polski wyjechało kolejnych 500 tysięcy osób, głównie do Niemiec i Zjednoczonego Królestwa [Kowalski, 2014]. Zdecydowana większość emigrantów jako miejsce docelowe wybiera jeden z krajów Unii Europejskiej, przy czym Zjednoczone Królestwo oraz Niemcy to kierunki dominujące.

Podsumowanie

Pierwsza dekada członkostwa Polski w Unii Europejskiej przyniosła korzyści w sferze ekonomicznej, politycznej, a także społecznej [Belka, 2013]. Swobodny przepływ towarów, osób, usług oraz kapitału stworzył określone szanse rozwojowe dla polskich przedsiębiorstw. Rosnąca konkurencyjność produktów „made in Poland” przełożyła się na rosnącą intensywność obrotów towarowych w ramach Jednolitego Rynku Europejskiego i dała wymierny efekt w postaci znaczącej nadwyżki w handlu z partnerami z UE. Członkostwo w UE to także wzrost atrakcyjności inwestycyjnej oraz zwiększony napływ kapitału zagranicznego w formie inwestycji bezpośrednich do Polski. Jako beneficjent netto budżetu UE Polska otrzymała wsparcie na poziomie 70 mld EUR w latach 2007-2013. Fundusze strukturalne oraz Fundusz Spójności umożliwiły realizację wielu ważnych inwestycji z zakresu infrastruktury transportowej oraz ochrony środowiska, dały impuls do modernizacji polskiego sektora rolnego i rozwoju obszarów wiejskich, stanowiły instrument promocji małej i średniej przedsiębiorczości, pomogły w redukcji bezrobocia. Pochodną swobodnego przepływu pracowników, którym Polska została objęta był z pewnością rozwój tendencji migracyjnych. Od momentu akcesji Polski do UE liczba Polaków pozostających poza granicami zwiększyła się z około 800 tysięcy do ponad 2 milionów 100 tysięcy w 2012 r., z czego 1 milion 700 tysięcy w krajach UE (według niektórych bada-

czy w 2013 r. mogła przekroczyć 2 miliony 600 tysięcy). Trudno o jednoznaczna ocenę tej konsekwencji członkostwa Polski w UE. Z jednej strony emigracja wpłynęła z pewnością na redukcję problemu bezrobocia na polskim rynku pracy, z drugiej natomiast stworzyła pewne nowe problemy społeczne i demograficzne. Członkostwo w Unii Europejskiej to również profity natury politycznej. Bardzo istotna jest aktywność Polski w instytucjach UE, możliwość kreowania unijnej polityki oraz uczestniczenia w podejmowaniu decyzji odnośnie przyszłego kształtu integracji europejskiej. Przynależność do UE nabrała nowego wymiaru w 2014 r. w związku z narastającym napięciem w Europie wynikającym z kontrowersyjnej polityki zagranicznej Rosji.

Literatura

- Baldwin R.E. (1994), *Towards an Integrated Europe*, Centre for Economic Policy Research, London 1994.
- Baldwin R.E. (1995), *The Eastern Enlargement of the European Union*, "European Economic Review" 1995, No. 39, s. 474-481.
- Belka M. (2013), *How Poland's EU Membership Helped Transform its Economy*, Group of Thirty, Occasional Paper 88, Washington.
- European Commission (2011), *Free Movement: Workers from Eight Member States that Joined EU in 2004 Finally Enjoy Full Rights*, IP/11/506, 28.04.2011.
- GUS (2006), *Polska w Unii Europejskiej 2006*, Warszawa.
- GUS (2007), *Handel zagraniczny Polski 2007*, Warszawa.
- GUS (2008), *Handel zagraniczny Polski 2008*, Warszawa.
- GUS (2009), *Handel zagraniczny Polski 2009*, Warszawa.
- GUS (2010), *Handel zagraniczny Polski 2010*, Warszawa.
- GUS (2011), *Handel zagraniczny Polski 2011*, Warszawa.
- GUS (2012), *Handel zagraniczny Polski 2012*, Warszawa.
- GUS (2013a), *GUS: 2,13 mln Polaków przebywało na emigracji na koniec 2012*, <http://forsal.pl/artykuly/737548,gus-2-13-mln-polakow-przebywalo-na-emigracji-na-koniec-2012.html> (dostęp: 25.07.2014).
- GUS (2013b), *Handel zagraniczny Polski 2013*, Warszawa.
- GUS (2013c), *Polska w Unii Europejskiej 2013*, Warszawa.
- GUS (2014a), *Obroty handlu zagranicznego ogółem i według krajów w 2013 r. (wyniki ostateczne)*, Warszawa.
- GUS (2014b), *Polska w Unii Europejskiej 2004-2014*, Warszawa.

- Kawecka-Wyrzykowska E. (2010), *Przepływy finansowe między Polską a budżetem Unii Europejskiej – efekty okresu akcesji i możliwe zmiany*, „Problemy Zarządzania”, Vol. 8, nr 1 (27).
- Kowalski J.K. (2014), *Emigracyjne tsunami 2013: W ciągu ostatniego roku z kraju wyjechało nawet pół miliona osób*, <http://serwisy.gazetaprawna.pl/praca-i-kariera/artykuly/776911,emigracyjne-tsunami-2013-w-ciagu-ostatniego-roku-z-kraju-wyjechalo-nawet-pol-miliona-osob.html> (dostęp: 30.07.2014).
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (2014), *Wykorzystanie środków UE w ramach Narodowej Strategii Spójności 2007-2013. Informacja miesięczna za czerwiec 2014 r.*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa lipiec 2014.
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (2007), *Polska. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Narodowa Strategia Spójności*, Warszawa, maj.
- Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (2013), *Sprawozdanie końcowe z realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006*, Instytucja Zarządzająca Podstawami Wsparcia Wspólnoty, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych (2013), *Społeczno-gospodarcze efekty członkostwa Polski w Unii Europejskiej (1 maja 2004-1 maja 2013). Główne wnioski w związku z dziewiątą rocznicą przystąpienia Polski do UE*, Warszawa.
- Nowak A.Z. i Milczarek D., red. (2006), *Europeistyka w zarysie*, PWE, Warszawa.
- PAP (2014), *Sondaż CBOS: 89 proc. Polaków popiera członkostwo Polski w UE*, 24.04.2014, http://sondaz.wp.pl/kat,1342,wid,16563749,wiadomosc.html?ticaid=1132ed&_ticrsn=5 (dostęp: 15.05.2014).
- Pawlas I. (1997), *Wschodnie rozszerzenie Unii Europejskiej: scenariusz R. Baldwina czy J.D. Sachsa* [w:] H. Tendera-Właszczuk (red.), *Polska droga do Unii Europejskiej: ekonomiczne i społeczne konsekwencje integracji Polski z Unią Europejską*, Materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej, Katowice, 14-16 listopada 1996, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Katowice.
- Pelkmans J. (2006), *European Integration. Methods and Economic Analysis*, Third Edition, Prentice Hall, Harlow-London.
- Polska. Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 r.*, Warszawa 2003.
- [www 1] Centrum Unijnych Projektów Transportowych, <http://www.cupt.gov.pl/?id=1390>, (dostęp: 10.06.2014).
- [www 2] *Polityczny wymiar rozszerzenia: następstwa akcesji krajów Europy Centralnej i Wschodniej. Raport Dehaene'a o rozszerzeniu UE*, <http://www.isp.org.pl/files/18684930340831652001117706454.pdf> (dostęp: 10.05.2014).

**BALANCE OF POLAND'S MEMBERSHIP IN THE EUROPEAN UNION
AFTER TEN YEARS – SELECTED ISSUES**

Summary: May 2014 marked the 10th anniversary of Poland's accession to the European Union. Poland joined the EU as one of the poorest EU member states, with serious problems on the market of labor. The paper presents catalog of strengths and weaknesses of the Polish economy both at the time of accession and from the perspective of the first decade of EU membership. An attempt was made to analyze advantages and costs of accession to the structures of the EU, including net financial effect of membership, implementation of Common Regional Policy / New Cohesion Policy, development of trade relations within Single European Market, as well as tendencies of international migration of the Polish citizens.

Keywords: Poland, European Union, regional economic integration.